

روزنه‌ای به دانایی

سعیده اصلاحی

برگرفته از کتاب: تربیت سالم در مدرسه
(با ویرایش در دفتر مجله)
نوشته: جین نلسن - لین لات - آج. استیفن گلن
ترجمه: محمد جواد فرشچی - ریحانه ایزدی
انتشارات سازوکار (تلفن: ۶۶۴۸۵۴۲۰)

«تربیت درست کودکان همان رفتار درست با نوع بشر است.»
به نظر شما کودکان برای اینکه افراد شاد و مفیدی برای جامعه باشند به چه ویژگی‌ها و مهارت‌هایی نیاز دارند؟
تقریباً در بیشتر موارد مدیران و معلمان مدارس، نگرش جامعی دربارهٔ بچه‌ها ندارند و بر اصلاح و تربیت از طریق تشویق و تنبیه تکیه می‌کنند. درست است که تنبیه معمولاً به‌طور موقت رفتار اشتباه را متوقف می‌کند و تشویق به عنوان عامل انگیزشی عمل می‌کند اما بعضی وقت‌ها لازم است مراقب نتایج این روش‌ها هم باشیم.
تربیت سالم چه در مدرسه و چه در خانه یا اجتماع بر پایه احترام متقابل بنا شده است. ایجاد «جو توجه» یعنی مهربانی توأم با قاطعیت، اولین گام در تربیت سالم است و ما را مطمئن می‌سازد که خانه خود را بر آب بنا نکرده‌ایم.

ما، اغلب اوقات، بدون اینکه از دانش آموزان بپرسیم فرض می‌کنیم که خودمان می‌دانیم آن‌ها چه احساسی دارند و به چه فکر می‌کنند. همین‌طور فرض می‌کنیم که می‌دانیم آن‌ها چه کاری را می‌توانند انجام دهند و چه کاری را نمی‌توانند؛ یا با اینکه آن‌ها چگونه در برابر بایدها و نبایدها واکنش نشان می‌دهند؛ آنگاه بر اساس فرضیه‌های خود با آن‌ها رفتار می‌کنیم، در حالی که ممکن است این فرضیه‌ها ما را از کشف توانایی‌ها و نوع نگاه و درک منحصر به فرد آن‌ها باز دارد.

در مدرسه، روش‌های تربیت سالم به معلمان مجال می‌دهد تا دانش آموزان را در فعالیت‌های مربوط به برنامه‌ریزی و حل مشکل که به «خودگردان» شدن آن‌ها کمک می‌کند شرکت دهند و از طریق مشارکت با دانش آموزان نیازی به سخت‌گیری و فشار آوردن بر آن‌ها احساس نکنند.

معلم‌هایی که می‌آموزند چگونه بیشتر سؤال کنند و کمتر به موعظه بپردازند این فرصت را به‌دست می‌آورند که در مورد فکر و نظر دانش آموزان خود کنجکاو باشند.

وقتی به دانش آموزان جرئت اظهار نظر داده می‌شود، وقتی به‌جای دستور دادن به آن‌ها، برایشان حق انتخاب قائل می‌شویم، و وقتی می‌توانند مشکلات را به‌صورت

گروهی حل کنند، این مشارکت، همکاری

و احترام متقابل،

جو کلاس را ارتقا

می‌دهد و رویای ما را به واقعیت تبدیل می‌سازد.